

В. Б. Антоненка, А. У. Скалковіч

**АСАБЛІВАСЦІ ПЕРАКЛАДУ БЕЗЭКВІВАЛЕНТНАЙ ЛЕКСІКІ
З КІТАЙСКАЙ НА БЕЛАРУСКУЮ МОВУ**

(на прыкладзе мультыплікацыйнага серыяла “Агенты часу”)

Моўная карціна свету фарміруецца пад уплывам нацыянальных, культурных і гістарычных фактараў. Моўныя адзінкі, якія не маюць эквівалентаў, могуць быць знойдзеныя, як у тэрміналогіі прыродных з’яў, так і ў дачыненні да матэрыяльных і духоўных артэфактаў, якія з’яўляюцца часткай канкрэтнай культуры. Зелянко С. В. у сваёй працы “Адным словам не сказаць: безэквівалентная лексіка” называе такія лексічныя адзінкі безэквівалентнай лексікай.

У якасці матэрыялу даследавання абраны кітайскі анімацыйны серыял *时光代理人* ‘Агенты часу’ ў перакладзе некамерцыйнага праекта па беларусізацыі анімэ і мангі “Анібел” на беларускую мову.

Падчас даследавання прааналізаваны 67 моўных адзінак. Праведзены аналіз перакладу безэквівалентнай лексікі дазваляе вылучыць найбольш частотныя віды перакладчыцкіх трансфармацый: транскрыбіраванне – 16 %, прыклад: 乔苓 ‘Цяо Лін’; апушчэнне часткі апісання – 7 %, прыклад: 生龙活虎 ‘столькі сілы’ (надзвычайная энергічнасць, поўны жыццёвых сіл), функцыянальная замена – 33 %, прыклад: 春卷 ‘спрынг ролы’ (смажаныя піражкі), гіпанімічны пераклад – 16 %, прыклад: 鬼片 ‘хорар’ (фільм пра прывідаў); фразеалагічны пераклад – 21 %, прыклад: 有手有脚 ‘рукі есць’ (быць здольным працаваць), асацыятыўны пераклад – 3 %, прыклад: 眼不见为净 ‘не нервуй яе лішні раз’ (нешта не бачыш, то здаецца, што гэтага няма); апушчэнне – 4 %, прыклад: 快把老子憋疯了 ‘з глузду так з’ехаць можна’ (зводзіць сябе з розуму) – апушчана часціца 老子, якая выкарыстоўваецца каб зрабіць акцэнт, што гаворка ідзе пра сябе .

Важным вынікам з'яўляецца тое, што пераклад безэквівалентнай лексікі патрабуе творчага падыходу, каб захаваць культурны каларыт і сэнс арыгінала. Напрыклад, уласныя імёны часта губляюць сваю першапачатковую семантыку пры транскрыбіраванні, што падкрэслівае складанасць перадачы культурных рэалій. Так, імя аднаго з персанажаў 程小时 'Чэн Сяошы' літаральна перакладаецца як адрэзак часу, што прама перадае яго сюжэтную сувязь з перасоўваннем у часе.

Праведзены аналіз паказвае, што пераклад кітайскіх анімацыйных серыялаў на беларускую мову – гэта складаны працэс, які патрабуе камбінацыі розных метадаў для захавання нацыянальнай ідэнтычнасці і захаплення гледача.